

високого рівня педагогічної кваліфікації учителя і відповідної підготовки учнів.

Для успішного засвоєння дослідницького підходу важливо, щоб навчальний матеріал не був перевантажений фактами. Крім того, досліди, які потрібно виконати учням, повинні бути для них новими і під силу. Умови задачі не повинні підказувати відповіді, зміст їх повинен бути зрозумілим учням і не вимагати додаткового пояснення з боку вчителя.

Дослідницький метод в навчанні може бути успішно застосований лише за умови певної підготовки вчителя і учнів. Від школярів вимагається володіння необхідними знаннями і вміння працювати з речовинами та приладами, виконувати лабораторні операції, проводити спостереження, висувати гіпотези і складати плани їх дослідної перевірки, робити висновки і узагальнення [3].

Отже, дослідницький метод в навчанні – метод залучення учнів до самостійного та безпосереднього спостереження, на основі яких встановлюються зв'язки предметів та явищ дійсності, робляться висновки, пізнаються закономірності. Внесення елементів дослідження в навчання сприяє вихованню у школярів активності, ініціативності, допитливості та розвиває їх мислення, заохочує потребу дітей у самостійному пошуку.

Література

1. Новченкова К.Д. Особливості профільного навчання хімії в ліцеї / К.Д. Новченкова // Біологія і хімія в шк. – 2011. – № 2. – С. 33–34.
2. Психолого-педагогические основы дифференциации обучения в начальном звене общеобразовательной школы. / Под ред. Ю.З.Гильбуха. – К.: Основа, 1991. – 94 с.
3. Чайченко Н.Н. Современная методика формирования у школьников теоретических знаний по основам химии / Н.Н. Чайченко // Сумы: Нота Бене. – 2001. – 163 с.

РОБОТИ ОЛЕКСАНДРА МИХАЙЛОВИЧА БУТЛЕРОВА В ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА.

*І.П. Рибалко, О.П. Рибалко
Полтава, Україна*

Ми знаємо Олександра Михайловича Бутлерова як видатного російського вченого хіміка, якому виняткова роль належить у створенні, обґрунтуванні й підтвердженні теорії хімічної будови органічних сполук.

Основне положення теорії хімічної будови: атоми в молекулах органічних речовин сполучені між собою хімічними зв'язками в чітко визначеній послідовності відповідно до їх валентності [1].

Ми не будемо характеризувати хімічну сторону наукових досягнень О.М. Бутлерова, а зупинимось на деяких інших практичних питаннях його діяльності, зокрема його роботах в галузі бджільництва.

Варто відмітити, що в його робочому кабінеті в Бутлеровці, де він часто бував, знаходився вмонтований вулик по висоті будинку, а із зовнішньої сторони були зроблені отвори через які влітали і вилітали бджоли. Так що робочий шум бджіл О.М. Бутлеров міг слухати протягом дня. Така «бджолина» атмосфера очевидно його заспокоювала і викликала позитивні емоції, які сприяли творчій роботі.

В саду розміщувалась пасіка, де нараховувалось 25 вуликів. Кожного ранку Олександр Миколайович працював на пасіці, вів спостереження та робив відповідні записи у щоденнику. За цим спостереженнями він написав книгу «Пчела, ее жизнь. Правила толкового пчеловодства». Ця книга була практичним посібником для селян, що займалися бджільництвом. Вона була замовлена Вільним економічним товариством, а її автор одержав грошову винагороду і диплом.

Деякі інші роботи Олександр Михайлович друкував у зарубіжних виданнях. Так, наприклад, стаття «Два заблужения» була опублікована в німецькому журналі «*Bienet – Zeitung*». Його роботи по бджільництву на той час були відомі в Польщі, Німеччині, Франції.

мав Олександр Михайлович і віддалену від помешкання пасіку в лісі за два кілометри від будинку. це було зроблено ним, щоб перевірити якість меду із різних видів трав та квітучих дерев, щоб потім співставити лікувальні властивості меду.

Олександр Михайлович був популяризатором літератури по бджільництву. Був такий випадок, йому подарували книгу «Пчела» на німецькій мові, він прочитав, зробив висновок, що вона буде корисною для бджолярів Росії – переклад і видав російською мовою з дозволу пасічника Берлепша – автора цієї книги [2].

Відомо, що О.М. Бутлеров крім лекцій в університеті і на Вищих жіночих курсах, читав лекції по бджільництву для широкого кола читачів. Він одержав дозвіл від Вільного економічного товариства видавати постійно «Пчеловодческий листок», редагування якого взяв на себе.

Весною 1882р. у Москві була організована всеросійська виставка пасічників, в якій взяв участь Олександр Михайлович. Тут під його керівництвом була організована школа молодих пасічників, які освоювали майстерність цієї справи. Він ділився не тільки досвідом, але й біологічними об'єктами. Його бджільники практично поширювалися на ряд регіонів Росії, зокрема, Володимирську, Вологодську, Тульську області. він представляв Росію на різних міжнародних форумах пасічників. Це була прекрасна

людина, яка віддано займалася не тільки хімією, а й іншими цікавими і корисними справами.

Вважаємо, що ця коротка інформація доповнить знання учнів про цю видатну людину. Людину із світовим ім'ям – Олександра Михайловича Бутлерова.

Література

1. Ярошенко О.Г. Хімія: підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Грамота. 2011. – 232с.
2. Глинка С.Ф. А.М. Бутлеров в часной и домашней жизни // Труды института истории естествознания и техники, том 12, – М. 1956, – изд-во АН СССР. – С. 182 – 199.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

*О.Я. Рибалка, О.І. Цебржинський
Полтава, Україна*

На сучасному етапі розвитку суспільства, коли гостро стоїть проблема збереження і зміцнення підрастаючого покоління, особливого значення набуває вдосконалення системи освіти і формування культури здоров'я учнів.

На сьогодні основними факторами ризику, які впливають на стан здоров'я дітей, є забруднення довкілля, гіподинамія, травматизм, поширення шкідливих звичок, нераціональне харчування, низька культура здоров'я, а також шкільні фактори ризику.

Медико-психолого-педагогічна практика засвідчує, що більшість дітей у процесі навчально-пізнавальної діяльності перебуває у стані хронічної втоми, яка є основою нервово-психічного виснаження. За результатами досліджень встановлено, що педагогічні помилки або неправильні педагогічні технології призводять до дидактогенних чи невротичних порушень які негативно позначаються на психосоматичному здоров'ї учнів.

Формування культури здоров'я дітей та молоді, його збереження та зміцнення набуває нині особливої ваги, тому що нехтування ним на ранніх етапах розвитку організму людини досить швидко обертається важкими хворобами, скороченням тривалості життя, втратою працездатності, що згубно впливає на економічний, духовний стан суспільства, загрожує національній безпеці держави [3].

Здоровий спосіб життя, культура здоров'я повинен стати не тільки свідомою потребою кожної дитини, а й мірилом її освіченості, загальної культури. Культуру здоров'я ми розглядаємо як невід'ємну складову загальної культури особистості, що забезпечує відповідний рівень знань, умінь і навичок із питань формування, відтворення та зміцнення здоров'я і характеризується сформованістю в них мотивації на ведення здорового способу життя і ціннісного відношення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

Проблемам формування здорового способу життя велику увагу приділяли видатні класики педагогічної науки: Я. Каменський, Дж. Локк, К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський. Із сучасних вчених та валеологів В. Горащук, С.Кириленко, М. Гончаренко, М.Гриньова, І.Брехман, Л. Татарнікова та інші.

Вироблення належного ставлення до свого здоров'я є важливою умовою оздоровлення суспільства. І здійснювати його важливо зі школи, бо це єдина структура, через яку «проходить» усе населення країни, а навчально-виховний процес – систематизований процес, за допомогою якого можливо формувати мотивацію на здоровий спосіб життя. Тому роль школи у збереженні і зміцненні здоров'я визначальна. Цьому сприяє введення у навчальний план предмету «Основи здоров'я», який викладається з першого по одинадцятий клас і сприяє формуванню в учнів відповідального ставлення не тільки до свого здоров'я та життя, але і до здоров'я та життя оточуючих.

Національною доктриною розвитку освіти України, як і іншими зазначеними документами, передбачено створення умов для реалізації оздоровчої функції освіти і розгляду здоров'я як мети, змісту і результату навчання.

Основна мета оздоровчої функції освіти:

- виявлення тенденцій у стані фізичного і психічного здоров'я учасників навчально-виховного процесу, прогнозування і корекція його розвитку на основі моніторингових досліджень;
- надання наукової, навчально-просвітницької і методичної допомоги педагогам у роботі з виховання в учнів відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я громадян як до найвищої цінності, формування навичок здорового способу життя;
- забезпечення впровадження державного стандарту оздоровчої функції освіти.

Завдання оздоровчої функції освіти:

- зняття навчальних перевантажень школярів;
- організація фізичної активності учнів, профілактика гіподинамії;
- організація правильного харчування школярів під час їхнього перебування в школі;
- попередження шкідливого впливу на здоров'я учнів факторів, які безпосередньо пов'язані з навчальним процесом (профілактика шкільних хвороб);